

No. 40183

**Belgium (on behalf of Belgium and Luxembourg in the name
of the Belgo-Luxembourg Economic Union)
and
Venezuela**

**Agreement between the Belgo-Luxembourg Economic Union and the Government of
the Republic of Venezuela on the reciprocal promotion and protection of
investments. Brussels, 17 March 1998**

Entry into force: *28 April 2004 by the exchange of instruments of ratification, in
accordance with article 12*

Authentic texts: *Dutch, French and Spanish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Belgium, 10 May 2004*

**Belgique (agissant pour la Belgique et le Luxembourg, au
nom de l'Union économique belgo-luxembourgeoise)
et
Venezuela**

**Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et le Gouvernement de la
République du Venezuela concernant la promotion et la protection réciproques
des investissements. Bruxelles, 17 mars 1998**

Entrée en vigueur : *28 avril 2004 par échange des instruments de ratification,
conformément à l'article 12*

Textes authentiques : *néerlandais, français et espagnol*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Belgique, 10 mai 2004*

[DUTCH TEXT — TEXTE NÉERLANDAIS]

**OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE
EN
DE REGERING VAN DE REPUBLIEK VENEZUELA
INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING
VAN INVESTERINGEN**

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIË,
handelend mede in de naam van
DE REGERING VAN HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,
krachtens bestaande overeenkomsten,
de Regering van het Vlaamse Gewest,
de Regering van het Waalse Gewest
en de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, enerzijds

EN

DE REGERING VAN DE REPUBLIEK VENEZUELA, anderzijds

(hierna te noemen de "Overeenkomstsluitende Partijen")

VERLANGENDE hun economische samenwerking te versterken door gunstige voorwaarden te scheppen voor de verwezenlijking van investeringen door de investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij;

OVERWEGENDE de gunstige invloed die een dergelijke Overeenkomst kan uitoefenen ter verbetering van de zakencontacten en ter versterking van het vertrouwen op het gebied van investeringen,

ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

ARTIKEL 1

Begripsomschrijvingen

1. De term "investeerder" betekent:

- a) de "onderdanen", m.a.w. elk natuurlijk persoon die volgens de wetgeving van het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg of de Republiek Venezuela beschouwd wordt als een onderdaan van respectievelijk het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg of de Republiek Venezuela;
- b) de "vennootschappen", m.a.w. elk rechtspersoon die wordt opgericht in overeenstemming met de wetgeving van het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg of de Republiek Venezuela en die zijn maatschappelijke zetel heeft op het grondgebied van respectievelijk het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg of de Republiek Venezuela, alsmede elke rechtspersoon die daadwerkelijk onder toezicht staat van een in alinea 1, a en b) bedoelde investeerder;

die een investering hebben gedaan op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij.

2. De term "investeringen" betekent, gelijk welke vorm van activa en elke rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng in speciën, in natura of in diensten, die worden geïnvesteerd of geherinvesteerd door een investeerder van een Overeenkomstsluitende Partij, op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, in welke economische sector ook.

Als investeringen in de zin van deze Overeenkomst gelden namelijk, maar niet uitsluitend:

- a) roerende en onroerende goederen evenals alle andere zakelijke rechten als hypotheken, voorrechten, panden, vruchtgebruik en gelijkaardige rechten;
- b) aandelen, winstbewijzen en elke andere vorm van deelneming, zelfs minoritair of onrechtstreeks, in vennootschappen die zijn opgericht op het grondgebied van een der Overeenkomstsluitende Partijen;
- c) obligaties, vorderingen en rechten op enige prestatie met economische waarde, die verband houden met een investering;
- d) auteursrechten, rechten van industriële eigendom, technische procédés, handelsnamen en handelsfondsen;
- e) krachtens het publiekrecht of bij overeenkomst verleende concessies, met inbegrip van concessies voor de prospectie, de teelt, de ontginding of de winning van natuurlijke rijkdommen.

Veranderingen in de rechtsvorm waarin activa en kapitalen zijn geïnvesteerd of geherinvesteerd brengen hun omschrijving als "investering" als bedoeld in deze Overeenkomst niet in het gedrang.

3. De term "inkomsten" betekent, de bedragen welke voortvloeien uit een investering en met name doch niet uitsluitend, winsten, interesses, kapitaalaangroei, dividenden, royalty's of vergoedingen.

4. De term "grondgebied" slaat op, het grondgebied van het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg en de Republiek Venezuela evenals de maritieme gebieden, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren van de betreffende Staten uitstrekken en waarin deze overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefenen met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen.

ARTIKEL 2

Bevordering van de investeringen

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij moedigt investeringen op haar grondgebied door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij aan en laat deze investeringen toe in overeenstemming met haar wetgeving.
2. Elke Overeenkomstsluitende Partij vergemakkelijkt met name het sluiten en uitvoeren van licentiecontracten en van overeenkomsten tot commerciële, administratieve of technische bijstand, voor zover deze activiteiten verband houden met de investeringen.

ARTIKEL 3

Bescherming van de investeringen

1. Alle, rechtstreekse of onrechtstreekse, investeringen door investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen genieten op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij een eerlijke en rechtvaardige behandeling, overeenkomstig het internationaal recht.
2. Onvermindert de maatregelen die noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde, genieten deze investeringen een voortdurende bescherming, met uitsluiting van elke willekeurige of discriminatoire maatregel die, in rechte of in feite, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de liquidatie ervan zou kunnen belemmeren.
3. Wat de in deze Overeenkomst behandelde aangelegenheden betreft, genieten de investeerders van elk der Overeenkomstsluitende Partijen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke deze Partij aan haar eigen investeerders dan wel aan de investeerders van de meest begunstigde natie verleent.
4. Deze behandeling en bescherming strekken zich echter niet uit tot de voorrechten die een Overeenkomstsluitende Partij toekent aan investeerders van een derde Staat op grond van zijn lidmaatschap van of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of iedere andere soortgelijke vorm van regionale economische organisatie.

ARTIKEL 4

Eigendomsberovende of -beperkende maatregelen

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe geen enkele maatregel tot onteigening of nationalisatie te treffen noch enige andere maatregel die rechtstreeks of onrechtstreeks tot gevolg heeft dat aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij de hun toebehorende investeringen op haar grondgebied worden ontnomen, tenzij de volgende voorwaarden zijn vervuld:
 - a) de maatregelen worden genomen om redenen van openbaar nut of nationale veiligheid;
 - b) de maatregelen worden genomen volgens wettelijke procedures;
 - c) ze zijn noch discriminatoir, noch strijdig met een bijzondere verbintenis inzake de behandeling van een investering;
 - d) ze gaan vergezeld van regelingen voor de betaling van een billijke en reële schadeloosstelling.
2. Het bedrag van de schadeloosstelling komt overeen met de werkelijke waarde van de desbetreffende investeringen daags voor het tijdstip waarop deze maatregelen worden getroffen of bekendgemaakt.

De schadeloosstelling wordt betaald in vrij omwisselbare munt. Ze wordt zonder onnodige vertraging uitgekeerd en dient vrij te kunnen worden overgemaakt. Ze levert interest op tegen het normale handelstarief, vanaf de datum van vaststelling tot de datum van uitbetaling.

3. De investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij waarvan de investeringen schade zouden hebben geleden naar aanleiding van een oorlog of een ander gewapend conflict, een revolutie, een nationale noodtoestand of een opstand op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, genieten vanwege deze laatste een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke aan zijn eigen investeerders of aan de investeerders van de meest begunstigde natie wordt verleend wat de terugvallen, vergoedingen, compensaties en andere schadeloosstellingen betreft.

ARTIKEL 5

Overmakingen

- 1.- Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent aan investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij de vrij overmaking, van en naar haar grondgebied, van alle betalingen in verband met een investering, en namelijk van:
 - a) de bedragen bestemd om de investering tot stand te brengen, te behouden of uit te breiden;

- b) de bedragen bestemd voor het nakomen van contractuele verbintenissen, met inbegrip van de bedragen die nodig zijn voor de terugbetaling van leningen, royalty's en andere betalingen voortvloeiend uit licenties, franchises, concessies en andere soortgelijke rechten, alsmede de bezoldiging van het personeel dat de nationaliteit heeft van de investeerder en door hem is in dienst genomen om als directeur, bestuurder of technicus diensten te verlenen die rechtstreeks verband houden met een investering;
 - c) de inkomsten uit investeringen;
 - d) de opbrengst van een gehele of gedeeltelijke liquidatie van de investeringen, inclusief meerwaarden of verhogingen van het geïnvesteerde kapitaal;
 - e) de ingevolge artikel 4 betaalde schadeloosstellingen;
2. Het geld wordt overgemaakt in vrij omwisselbare munt, tegen de wisselkoers die op de datum van overmaking van toepassing is op contante transacties in de gebruikte munt.
 3. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent de toelatingen die vereist zijn om de overmaking zonder onnodige vertraging uit te voeren, zonder andere lasten dan de gebruikelijke taksen en kosten.

ARTIKEL 6

Subrogatie

1. Indien een der Overeenkomstsluitende Partijen of een van haar openbare instellingen een schadeloosstelling uitkeert aan haar eigen investeerders op grond van een voor een investering verleende waarborg tegen niet-commerciële risico's, erkent de andere Overeenkomstsluitende Partij dat de Overeenkomstsluitende Partij of de openbare instelling in de rechten en vorderingen van de investeerders is getreden. Hierbij wordt geen afbreuk gedaan aan het door de handelswetgeving erkende recht op subrogatie in geval van verzekeringen tegen commerciële risico's.
2. Met betrekking tot de overgedragen rechten kan de andere Overeenkomstsluitende Partij jegens de verzekeraar die in de rechten van de schadeloosgestelde investeerders is getreden, de verplichtingen laten gelden die wettelijk of contractueel op die laatsten rusten.

ARTIKEL 7

Toepasbare regels

Als een kwestie in verband met investeringen niet alleen door deze Overeenkomst maar ook door de nationale wetgeving van een Overeenkomstsluitende Partij wordt geregeld, of nog door internationale overeenkomsten waarbij de Partijen partij zijn of zullen worden, kunnen de

investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij zich beroepen op de bepalingen welke voor hen het gunstigst zijn.

ARTIKEL 8

Bijzondere overeenkomsten

1. Investeringen waarvoor een bijzondere overeenkomst is gesloten tussen een der Overeenkomstsluitende Partijen en investeerders van de andere Partij, zijn onderworpen aan de bepalingen van deze Overeenkomst en aan die van de bijzondere overeenkomst.
2. Elke Overeenkomstsluitende Partij komt te allen tijde de verbintenissen na met betrekking tot de behandeling van investeringen welke zij ten aanzien van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij is aangegaan.

ARTIKEL 9

Regeling van investeringsgeschillen

1. Van elk geschil tussen de investeerder van een Overeenkomstsluitende Partij en de andere Overeenkomstsluitende Partij dat betrekking heeft op de toepassing van deze Overeenkomst, wordt schriftelijk kennis gegeven. De kennisgeving gaat vergezeld van een naar behoren door de investeerder toegelicht memorandum.

De partijen dienen er in de mate van het mogelijke naar te streven het geschil in der minne te regelen door onderhandeling en daarbij, indien nodig, deskundig advies in te winnen van een derde of nog door bemiddeling.

2. Wanneer het geschil niet binnen zes maanden na de kennisgeving in der minne kan worden geregeerd, wordt het, naar keuze van de investeerder, voorgelegd aan hetzij de bevoegde rechtsmacht van de Staat waar de investering werd gedaan, hetzij aan internationale arbitrage. Deze keuze kan niet meer worden gewijzigd.

Elke Overeenkomstsluitende Partij geeft te dien einde haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming elk geschil aan zodanige arbitrage te onderwerpen.

3. Als internationale arbitrage wordt gevraagd, wordt het geschil voorgelegd aan het Internationaal Centrum voor Regeling van Investeringsgeschillen (I.C.S.I.D.), dat is opgericht door het te Washington op 18 maart 1965 voor ondertekening opengestelde "Verdrag tot regeling van investeringsgeschillen tussen Staten en onderdanen van andere Staten".

Indien het niet mogelijk is het geschil aan het I.C.S.I.D. voor te leggen, kan de investeerder zich wenden tot een ad-hoc arbitragehof dat wordt samengesteld volgens de arbitrageregels van de Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht (UNCITRAL).

4. Geen van de bij een geschil betrokken Overeenkomstsluitende Partijen, zal in enig stadium van de arbitrageprocedure of van de uitvoering van een scheidsrechterlijke uitspraak als verweer kunnen aanvoeren dat de investeerder die tegenpartij is bij het geschil, een vergoeding ter uitvoering van een verzekeringspolis of van de in artikel 6 van deze Overeenkomst vermelde waarborg heeft ontvangen, die het geheel of een gedeelte van zijn verliezen dekt.
5. Het arbitragehof doet uitspraak op grond van het nationaal recht van de Overeenkomstsluitende Partij die partij is bij het geschil en de investering op haar grondgebied heeft, met inbegrip van de regels inzake conflicten tussen wetgevingen, de bepalingen van deze Overeenkomst, de bepalingen van de eventueel gesloten bijzondere overeenkomst met betrekking tot de behandeling van de investering, en de beginselen van het internationaal recht.
6. Het arbitragehof doet enkel uitspraak over de punten die antwoord geven op de vraag of de betrokken Overeenkomstsluitende Partij heeft verzuimd haar verplichtingen krachtens deze Overeenkomst na te komen en of de investeerder hierdoor schade heeft geleden. Het bepaalt ook het bedrag van de schadeloosstelling die deze Overeenkomstsluitende Partij aan de investeerder dient te betalen.
7. De arbitragevonissen zijn definitief en bindend voor de partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbint zich ertoe ze uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving.

ARTIKEL 10

Geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst

1. Elk geschil betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst moet zo mogelijk langs diplomatieke weg worden geregeld.
2. Wanneer een geschil niet langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt het voorgelegd aan een gemengde commissie bestaande uit vertegenwoordigers van beide Partijen; deze komt op verzoek van de meest gerechte Partij en zonder onnodige vertraging bijeen.
3. Indien de gemengde commissie het geschil niet binnen een tijdvak van zes maanden kan regelen, wordt het op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen onderworpen aan een arbitrageprocedure die voor elk geval afzonderlijk op de volgende wijze verloopt:

Elke Overeenkomstsluitende Partij benoemt een scheidsman binnen een tijdvak van twee maanden vanaf de datum waarop een Overeenkomstsluitende Partij de andere Overeenkomstsluitende Partij in kennis heeft gesteld van haar voornemen het geschil aan arbitrage te onderwerpen. Binnen twee maanden na hun benoeming, kiezen de twee scheidsmannen in onderlinge overeenstemming een onderdaan van een derde Staat tot voorzitter van het college van scheidsmannen.

Wanneer de voorgeschreven termijnen niet werden nageleefd, kan een van de Overeenkomstsluitende Partijen de Voorzitter van het Internationale Gerechtshof verzoeken de niet aangewezen scheidsman of scheidsmannen te benoemen.

Indien de Voorzitter van het Internationale Gerechtshof onderdaan is van een Overeenkomstsluitende Partij of van een Staat waarmee een der Overeenkomstsluitende Partijen geen diplomatische banden heeft, dan wel om een andere reden verhinderd is bedoelde functie uit te oefenen, wordt de Ondervoorzitter van het Internationale Gerechtshof verzocht de benoeming te verrichten. Indien de Ondervoorzitter van het Gerechtshof onderdaan is van een der Overeenkomstsluitende Partijen, dan wel om een andere reden verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, wordt het lid van het Gerechtshof dat het hoogst in aanciënniteit is en dat geen onderdaan is van een der Overeenkomstsluitende Partijen, verzocht de benoeming te verrichten.

4. Het aldus samengestelde college bepaalt zijn eigen procedurerregels en doet uitspraak bij meerderheid van stemmen. De uitspraken zijn onherroepelijk en bindend voor de Overeenkomstsluitende Partijen.
5. Iedere Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten van de scheidsman die zij heeft benoemd. De kosten voortvloeiend uit de benoeming van de derde scheidsman en de werkingskosten van het college worden gelijkelijk door de Overeenkomstsluitende Partijen gedragen.

ARTIKEL 11

Vorige investeringen

Deze Overeenkomst is eveneens van toepassing op de investeringen die vóór de inwerkingtreding ervan, werden gedaan door investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij overeenkomstig haar wetten en voorschriften. De Overeenkomst geldt niet voor vorderingen of betwistingen die zijn ontstaan vóór de inwerkingtreding.

ARTIKEL 12

Inwerkingtreding en duur

1. Deze Overeenkomst treedt in werking een maand na de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen hun akten van bekraftiging hebben uitgewisseld. Ze blijft van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar.

Tenzij een der Overeenkomstsluitende Partijen de Overeenkomst ten minste zes maanden voor het verstrijken van de geldigheidstermijn opzegt, wordt ze telkens stilzwijgend verlengd voor een nieuw tijdvak van tien jaar. Elke Overeenkomstsluitende Partij behoudt het recht ze bij kennisgeving ten minste zes maanden voor het einde van een lopende geldigheidstermijn op te zeggen.

2. De investeringen die vóór de datum van beëindiging van deze Overeenkomst zijn gedaan, vallen nog gedurende tien jaar, te rekenen vanaf dat tijdstip, onder de toepassing van deze Overeenkomst.

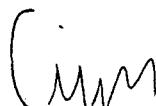
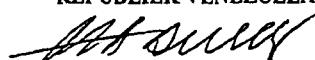
TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe behoorlijk gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN te Brussel, op 17 maart 1998 in twee oorspronkelijke exemplaren in de Nederlandse, de Franse en de Spaanse taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk rechtsgeldig. In geval van verschil in uitlegging wordt rekening gehouden met het feit dat de onderhandelingen in het Frans werden gevoerd.

VOOR DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE :

Voor de Regering van het Koninkrijk België,
handelend mede in de naam van de Regering
van het Groothertogdom Luxemburg :

VOOR DE REGERING VAN DE
REPUBLIEK VENEZUELA :

Voor de Regering van het Vlaamse Gewest :

Voor de Regering van het Waalse Gewest :

**Voor de Regering van het Brusselse
Hoofdstedelijke Gewest :**

[FRENCH TEXT — TEXTE FRANÇAIS]

ACCORD ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE
ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DU VENEZUELA CON-
CERNANT LA PROMOTION ET LA PROTECTION RÉCIPROQUES DES
INVESTISSEMENTS

Le Gouvernement du Royaume de Belgique,
agissant tant en son nom qu'au nom du
Le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg,
en vertu d'accords existants,
le Gouvernement de la Région wallonne,
le Gouvernement de la Région flamande,
le Gouvernement de la Région de Bruxelles - Capitale, d'une part.
et
Le Gouvernement de la République du Venezuela, d'autre part
(ci-après dénommés les "Parties contractantes"),

Désireux de renforcer leur coopération économique en créant des conditions favorables à la réalisation d'investissements par les investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante,

Considérant l'influence bénéfique que pourra exercer un tel accord pour améliorer les contacts d'affaires et renforcer la confiance dans le domaine des investissements,

Sont Convenus de Ce Qui Suit:

Article I. Définitions

1. Le terme "investisseurs" désigne:

- a) les "nationaux", c'est-à-dire toute personne physique qui, selon la législation du Royaume de Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg ou la République du Venezuela est considérée comme citoyen du Royaume de Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg ou de la République du Venezuela respectivement;
- b) les "sociétés", c'est-à-dire toute personne morale constituée conformément à la législation du Royaume de Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg ou de la République du Venezuela et ayant son siège social sur le territoire du Royaume de Belgique; du Grand-Duché de Luxembourg ou de la République du Venezuela respectivement, ainsi que toute personne morale effectivement contrôlée par un investisseur compris dans le paragraphe 1, a) et b);

qui ont fait un investissement dans le territoire de l'autre Partie contractante.

2. Le terme “investissements” désigne tout élément d’actif quelconque et tout apport direct ou indirect en numéraire, en nature ou en services, investi ou réinvesti par un investisseur d’une Partie contractante, dans le territoire de l’autre Partie contractante, dans tout secteur d’activité économique, quel qu'il soit.

Sont considérés notamment, mais non exclusivement, comme des investissements au sens du présent Accord:

- a) les biens meubles et immeubles ainsi que tous autres droits réels tels que hypothèques, priviléges, gages, usufruits et droits analogues;
- b) les actions, parts sociales et toute autre forme de participations, même minoritaires ou indirectes, aux sociétés constituées sur le territoire de l'une des Parties contractantes;
- c) les obligations, créances et droits à toutes prestations ayant une valeur économique, qui sont liées avec un investissement;
- d) les droits d'auteur, les droits de propriété industrielle, les procédés techniques, les noms déposés et les fonds de commerce;
- e) les concessions de droit public ou contractuelles, notamment celles relatives à la prospection, la culture, l'extraction ou l'exploitation de ressources naturelles;

Aucune modification de la forme juridique dans laquelle les avoirs et capitaux ont été investis ou réinvestis n'affectera leur qualification d'investissements au sens du présent Accord.

3. Le terme “revenus” désigne les sommes produites par un investissement et notamment, mais non exclusivement, les bénéfices, intérêts, accroissements de capital, dividendes, royalties ou indemnités.

4. Le terme “territoire” s'applique au territoire du Royaume de Belgique, au territoire du Grand-Duché de Luxembourg et au territoire de la République du Venezuela ainsi qu'aux zones maritimes, c'est-à-dire les zones marines et sous-marines, qui s'étendent au-delà des eaux territoriales des Etats concernés et sur lesquels ceux-ci exercent, conformément au droit international, leur droits souverains et leur juridiction aux fins d'exploration, d'exploitation et de conservation des ressources naturelles.

Article 2. Promotion des Investissements

1. Chacune des Parties contractantes encourage les investissements sur son territoire par des investisseurs de l'autre Partie contractante et accepte ces investissements en conformité avec sa législation.

2. En particulier, chaque Partie contractante facilitera la conclusion et l'exécution de contrats de licence et de conventions d'assistance commerciale, administrative ou technique, pour autant que ces activités aient un rapport avec les investissements.

Article 3. Protection des Investissements

1. Tous les investissements, directs ou indirects, effectués par des investisseurs de l'une des Parties contractantes, jouissent sur le territoire de l'autre Partie contractante, d'un traitement juste et équitable, selon le droit international.

2. Sous réserve des mesures nécessaires au maintien de l'ordre public, ces investissements jouissent d'une protection constante, excluant toute mesure arbitraire ou discriminatoire qui pourrait entraver, en droit ou en fait, leur gestion, leur entretien, leur utilisation, leur jouissance ou leur liquidation.

3. Pour toutes les questions réglées par cet Accord, les investisseurs de chacune des Parties contractantes bénéficient, sur le territoire de l'autre Partie contractante, d'un traitement non moins favorable que celui accordé par cette Partie à ses propres investisseurs ou aux investisseurs de la nation la plus favorisée.

4. Toutefois, ce traitement et cette protection ne couvrent pas les priviléges qu'une Partie contractante accorde aux investisseurs d'un Etat tiers, en vertu de sa participation ou de son association à une zone de libre échange, une union douanière, un marché commun ou toute autre forme d'organisation économique régionale de nature semblable.

Article 4. Mesures Privatives et Restrictives de la Propriété.

1. Chacune des Parties Contractantes s'engage à ne prendre aucune mesure d'expropriation ou de nationalisation ni aucune mesure dont l'effet est de déposséder directement ou indirectement les investisseurs de l'autre Partie contractante des investissements qui leur appartiennent sur son territoire, sauf si les conditions suivantes sont remplies:

- a) les mesures sont prises pour des raisons d'utilité publique ou d'intérêt national;
- b) les mesures sont prises selon une procédure légale;
- c) elles ne sont ni discriminatoires, ni contraires à un engagement spécifique concernant le traitement d'un investissement;
- d) elles sont assorties de dispositions prévoyant le paiement d'une indemnité adéquate et effective.

2. Le montant des indemnités correspondra à la valeur réelle des investissements concernés à la veille du jour où les mesures ont été prises ou rendues publiques.

Les indemnités sont réglées en monnaie convertible. Elles seront versées sans délai injustifié et seront librement transférables. Elles porteront intérêt au taux commercial normal depuis la date de leur fixation jusqu'à celle de leur paiement.

3. Les investisseurs de l'une des Parties contractantes dont les investissements auraient subi des dommages dus à une guerre ou à tout autre conflit armé, révolution, état d'urgence nationale ou révolte survenue sur le territoire de l'autre Partie contractante, bénéficieront, de la part de cette dernière, d'un traitement non moins favorable à celui accordé à ses propres investisseurs ou aux investisseurs de la nation la plus favorisée en ce qui concerne les restitutions, indemnisations, compensations ou autres dédommagements.

Article 5. Transferts

1. Chaque Partie contractante accorde aux investisseurs de l'autre Partie contractante, le libre transfert, vers ou à partir de son territoire, de tous les paiements relatifs à un investissement, et notamment:

- a) des sommes destinées à établir, à maintenir ou à développer l'investissement;
- b) des sommes destinées au règlement d'obligations contractuelles, y compris les sommes nécessaires au remboursement d'emprunts, les redevances et autres paiements découlant de licences, franchises, concessions et autres droits similaires, ainsi que les rémunérations du personnel de la nationalité de l'investisseur engagé par celui-ci pour prêter de services en tant que directeurs, administrateurs ou techniciens ayant un rapport direct avec un investissement;
- c) des revenus des investissements;
- d) du produit de la liquidation totale ou partielle des investissements, en incluant les plus-values ou augmentations du capital investi;
- e) des indemnités payées en exécution de l'Article 4.

2. Les transferts sont effectués en monnaie librement convertible, au cours applicable à la date à laquelle ceux-ci sont réalisés en transactions au comptant dans la monnaie utilisée.

3. Chacune des Parties contractantes délivrera les autorisations nécessaires pour assurer sans délai injustifié l'exécution des transferts et ce, sans d'autres charges que les taxes et frais usuels.

Article 6. Subrogation

1. Si l'une des Parties contractantes ou un organisme public de celle-ci paie des indemnités à ses propres investisseurs en vertu d'une garantie contre des risques non commerciaux donnée pour un investissement, l'autre Partie contractante reconnaît que les droits et les actions des investisseurs sont transférés à la Partie contractante ou l'organisme public concerné, sans préjudice au droit de subrogation reconnu par la législation commerciale dans le cas d'assurances contre risques commerciaux.

2. En ce qui concerne les droits transférés, l'autre Partie contractante peut faire valoir à l'égard de l'assureur, subrogé dans les droits des investisseurs indemnisés, les obligations qui incombent légalement ou contractuellement à ces derniers.

Article 7. Règles Applicables

Lorsqu'une question relative aux investissements est régie à la fois par le présent Accord et par la législation nationale de l'une des Parties contractantes, ou par des conventions internationales existantes, ou souscrites par les Parties dans l'avenir, les investisseurs de l'autre Partie contractante peuvent se prévaloir des dispositions qui leur sont les plus favorables.

Article 8. Accords Particuliers

1. En ce qui concerne le traitement des investissements ayant fait l'objet d'un accord particulier entre l'une des Parties contractantes et des investisseurs de l'autre Partie, ils seront régis par les dispositions du présent Accord et par celles de cet accord particulier.

2. Chacune des Parties contractantes assure à tout moment le respect des engagements concernant le traitement des investissements qu'elle aura pris envers les investisseurs de l'autre Partie contractante.

Article 9. Règlement des Différends Relatifs aux Investissements

1. Tout différend entre l'investisseur d'une Partie contractante et l'autre Partie contractante qui a trait à l'application de cet Accord, fait l'objet d'une notification écrite, accompagnée d'un aide-mémoire suffisamment détaillé, de la part de l'investisseur.

Dans la mesure du possible, les parties tenteront de régler le différend à l'amiable par la négociation, en ayant éventuellement recours à l'expertise d'un tiers, ou par la conciliation.

2. A défaut de règlement amiable dans les six mois à compter de la notification, le différend est soumis, au choix de l'investisseur, soit à la juridiction compétente de l'Etat où l'investissement a été fait, soit à l'arbitrage international. Ce choix étant fait, il sera définitif.

A cette fin, chacune des Parties contractantes donne son consentement anticipé et irrévocable à ce que tout différend soit soumis à cet arbitrage.

3. En cas de recours à l'arbitrage international, le différend est soumis au Centre International pour le Règlement des différends relatifs aux Investissements (C.I.R.D.I.), créé par "la Convention pour le Règlement des Différends Relatifs aux Investissements entre Etats et Ressortissants d'autre Etats", ouverte à la signature à Washington, le 18 mars 1965.

Au cas où le recours à CIRDI s'avérerait impossible, l'investisseur pourra soumettre le différend à un tribunal d'arbitrage ad hoc, établi selon les règles d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le Droit Commercial International (C.N.U.D.C.I.);

4. Aucune des Parties contractantes, partie à un différend, ne soulèvera comme objection, à aucun stade, ni de la procédure d'arbitrage, ni de l'exécution d'une sentence d'arbitrage, le fait que l'investisseur, partie adverse au différend, aurait perçu une indemnité couvrant tout, ou partie de ses pertes, suite à l'exécution d'une police d'assurance ou de la garantie prévue à l'Article 6 du présent Accord.

5. Le tribunal arbitral statuera sur la base du droit interne de la Partie contractante partie en litige sur le territoire de laquelle l'investissement est situé, y compris les règles relatives aux conflits de lois, des dispositions du présent Accord, des termes de l'accord particulier qui serait intervenu au sujet du traitement de l'investissement, ainsi que des principes de droit international.

6. La sentence arbitrale statuera uniquement sur les points à savoir si la Partie contractante en cause a manqué de remplir une obligation en vertu du présent Accord et s'il en a résulté un dommage pour l'investisseur, et fixera le montant de l'indemnité que cette Partie contractante devra payer à l'investisseur.

7. Les sentences d'arbitrage sont définitives et obligatoires pour les parties au différend. Chaque Partie contractante s'engage à exécuter les sentences en conformité avec sa législation nationale.

Article 10. Différends d'Interprétation ou d'Application entre les Parties Contractantes

1. Tout différend relatif à l'interprétation ou à l'application du présent Accord doit être réglé, si possible, par la voie diplomatique.

2. A défaut d'un règlement par la voie diplomatique, le différend est soumis à une commission mixte, composée de représentants des deux Parties; celle-ci se réunit à la demande de la Partie la plus diligente et sans délai injustifié.

3. Si la commission mixte ne peut régler le différend dans un délai de six mois, celui-ci sera soumis, à la demande de l'une ou l'autre des Parties contractantes, à une procédure d'arbitrage mise en oeuvre, pour chaque cas particulier, de la manière suivante:

Chaque Partie contractante désignera un arbitre dans un délai de deux mois à compter de la date à laquelle l'une des Parties contractantes a fait part à l'autre de son intention de soumettre le différend à arbitrage. Dans les deux mois suivant leur désignation, les deux arbitres désignent d'un commun accord un ressortissant d'un Etat tiers qui sera président du collège des arbitres.

Si ces délais n'ont pas été observés, l'une ou l'autre Partie contractante invitera le Président de la Cour Internationale de Justice à procéder à la nomination de l'arbitre ou des arbitres non désignés.

Si le Président de la Cour Internationale de Justice est ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante ou d'un Etat avec lequel l'une ou l'autre Partie contractante n'entretient pas de relations diplomatiques, ou si pour toute autre raison, il est empêché d'exercer cette fonction, le Vice-Président de la Cour Internationale de Justice sera invité à procéder à cette nomination. Si le Vice-Président de la Cour est ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante ou si, pour toute autre raison, il est empêché d'exercer cette fonction, le Membre de la Cour le plus ancien qui ne soit pas ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante sera invité à procéder à cette nomination.

4. Le collège ainsi constitué fixera ses propres règles de procédure. Ses décisions seront à la majorité des voix; elles seront définitives et obligatoires pour les Parties contractantes.

5. Chaque Partie contractante supportera les frais liés à la désignation de son arbitre. Les débours inhérents à la désignation du troisième arbitre et les frais de fonctionnement du collège seront pris en charge, à parts égales, par les Parties contractantes.

Article 11. Investissements Antérieurs

Le présent Accord s'applique également aux investissements effectués, avant son entrée en vigueur, par les investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante en conformité de ses lois et règlements. Il ne s'applique pas aux réclamations ou controverses ayant des causes antérieures à son entrée en vigueur.

Article 12. Entrée en Vigueur et Durée

1. Le présent Accord entrera en vigueur dans un mois à compter de la date à laquelle les Parties contractantes auront échangé leurs instruments de ratification. Il reste en vigueur pour une période de dix ans.

A moins que l'une des Parties contractantes ne le dénonce au moins six mois avant l'expiration de sa période de validité, il est chaque fois reconduit tacitement pour une nouvelle période de dix ans, chaque Partie contractante se réservant le droit de le dénoncer par une notification introduite au moins six mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

2. Les investissements effectués antérieurement à la date d'expiration du présent Accord lui restent soumis pour une période de dix ans à compter de cette date.

En Foi de Quoi, les représentants soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

Fait à Bruxelles, le 17 mars 1998, en deux exemplaires originaux, chacun en langue française, néerlandaise et espagnole, tous les textes faisant également foi. En cas de divergence, compte sera tenu du fait que les négociations ont été conduites en langue française.

Pour l'Union Economique Belgo-luxembourgeoise :

Pour le Gouvernement du Royaume de Belgique, agissant tant en son nom qu'au nom du Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg :

E. DERYCKE

Pour le Gouvernement de la Région wallonne :

E. DERYCKE

Pour le Gouvernement de la Région flamande :

E. DERYCKE

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale :

E. DERYCKE

Pour Le Gouvernement de la République du Venezuela :

BURELLI

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

ACUERDO

ENTRE EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE VENEZUELA

Y LA UNION ECONOMICA BELGO-LUXEMBURGUESA

SOBRE LA PROMOCION Y LA PROTECCION RECIPROCA DE INVERSIONES

EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DE VENEZUELA,

Y EL GOBIERNO DEL REINO DE BELGICA

actuando tanto en su propio nombre como en el del Gobierno del **GRAN DUCADO DE LUXEMBURGO**, en virtud de acuerdos existentes,

DESEANDO

reforzar su cooperación económica mediante la creación de condiciones favorables para la realización de Inversiones por los inversores de cada Parte Contratante en el territorio de la otra Parte Contratante,

CONSIDERANDO

la influencia benéfica que podrá ejercer un acuerdo de esta naturaleza para mejorar los contactos de negocios y reforzar la confianza en el campo de las inversiones,

HAN CONVENIDO LO SIGUIENTE:

**Artículo 1
Definiciones**

1.-El término "inversores" designa:

a) a los nacionales, es decir, toda persona natural que, de conformidad con la legislación venezolana, belga o luxemburguesa es considerado como ciudadano de la República de Venezuela, del Reino de Bélgica o del Gran Ducado de Luxemburgo, respectivamente;

b) las sociedades, es decir toda persona jurídica constituida de conformidad con la legislación de la República de Venezuela, del Reino de Bélgica o del Gran Ducado de Luxemburgo y que tenga su sede social en el territorio de la República de Venezuela, del Reino de Bélgica o del Gran Ducado de Luxemburgo respectivamente, así como toda persona jurídica controlada efectivamente por un inversor comprendido en el párrafo 1 , a) o b);

que haya efectuado una inversión en el territorio de la otra Parte Contratante.

2.-El término "inversiones" designa toda tipo de activo y todo aporte directo o indirecto, en efectivo, en especies o en servicios, invertido o reinvertido por un inversor de una Parte Contratante en el territorio de la otra Parte Contratante en cualquier sector de la actividad económica, sea cual fuere.

Se consideran particular pero no exclusivamente como inversiones a los fines del presente Acuerdo:

- a) los bienes muebles e inmuebles así como todos los demás derechos reales, tales como hipotecas, privilegios, prendas, usufructos y derechos análogos;
- b) las acciones, participaciones sociales y cualquier otra forma de participación, aún minoritarias o indirectas, en sociedades constituidas en el territorio de cualquiera de las Partes Contratantes;
- c) las obligaciones, acreencias y derechos a cualesquiera prestaciones que tengan un valor económico, que estén relacionados con una inversión;
- d) los derechos de autor, los derechos de propiedad industrial, procedimientos técnicos, marcas de fábrica y de comercio y los fondos de comercio;
- e) las concesiones de derecho público o contractuales; particularmente las relativas a la exploración, el cultivo, la extracción o la explotación de recursos naturales.

Las modificaciones en la forma jurídica de los activos y capitales que hayan sido invertidos o reinvertidos no afectarán su carácter de inversiones a los fines del presente Acuerdo.

3.- El término "ingresos" designa las sumas producidas por una inversión y particular pero que no exclusivamente, los beneficios, intereses, los incrementos de capital, dividendos, regalías o indemnizaciones.

4.- El término "territorio" se aplica al territorio de la República de Venezuela, al territorio del Reino de Bélgica y al territorio del Gran-Ducado de Luxemburgo, así como a zonas marítimas, es decir, las zonas marinas y submarinas que se extienden más allá de las aguas territoriales de los respectivos Estados involucrados y sobre las cuales estos ejerzan, de conformidad con el derecho internacional, derechos de soberanía y jurisdicción a los fines de exploración, explotación y conservación de recursos naturales.

**Artículo 2
Promoción de las Inversiones**

- 1.- Cada una de las Partes Contratantes promoverá las inversiones en su territorio por inversores de la otra Parte Contratante y admitirá dichas inversiones de conformidad con su legislación.
- 2.- En particular, cada Parte Contratante facilitará la celebración y ejecución de contratos de licencia y de convenios de asistencia comercial, administrativa o técnica, en la medida que esas actividades se relacionen con las inversiones.

**Artículo 3
Protección de las Inversiones**

- 1.- Todas las inversiones, directas o indirectas, efectuadas por los inversores de una de las Partes Contratantes gozan en el territorio de la otra Parte Contratante de un trato justo y equitativo conforme al derecho internacional.
- 2.- Salvo por medidas que sean necesarias para el mantenimiento del orden público, dichas inversiones gozarán de una protección constante, que excluya toda medida arbitraria o discriminatoria que pueda obstaculizar, de hecho o de derecho, su administración, su mantenimiento, su utilización, su disfrute o su liquidación.
- 3.- En todos las materias regidas por este Acuerdo, los inversores de cada Parte Contratante, gozarán en el territorio de la otra Parte Contratante de un trato no menos favorables que el que acuerde esta Parte Contratante a sus propios inversores o a los inversores de la nación más favorecida.
- 4.- Sin embargo, este trato y esta protección no cubrirán los privilegios que una Parte Contratante acuerde a los inversores de un tercer Estado en virtud de su participación o su asociación a una zona libre comercio, una unión aduanera, un

mercado común o cualquier otra forma de organización económica regional de naturaleza semejante.

Artículo 4
Medidas Privativas o Restrictivas de la Propiedad

1.- Cada una de las Partes Contratantes se obliga a no adoptar ninguna medida de expropiación o de nacionalización, ni cualquiera otra cuyo efecto sea desposeer directa o indirectamente a los inversores de la otra Parte Contratante de las inversiones que les pertenezcan en su territorio, salvo si cumplen las condiciones siguientes:

- a) que las medidas se adopten por razones de utilidad pública o de interés nacional;
- b) que las medidas sean adoptadas de conformidad con los procedimientos legales;
- c) que no sean ni discriminatorias, ni contrarias a un compromiso específico relativo al trato de una inversión;
- d) que vengan acompañadas de disposiciones que prevean el pago de una indemnización adecuada y efectiva.

2.- El monto de las indemnizaciones corresponderá al valor real de las inversiones de que se trate la víspera del día en el cual la medida haya sido adoptada o publicada.

Las indemnizaciones serán pagadas en moneda convertible. Serán pagadas sin retraso injustificado y serán libremente transferibles. Percibirán intereses a la tasa comercial normal desde la fecha de su determinación hasta la fecha del pago.

3.- Los inversores de una de las Partes Contratantes cuyas inversiones hayan sufrido daños debidos a guerra o a cualquier otro conflicto armado, una revolución, un estado de emergencia nacional o una revuelta ocurridos en el territorio de la otra Parte Contratante gozarán de parte de ésta última de un trato, no menos favorable que ésta acuerde a sus propios inversores o a los inversores de la nación más favorecida en lo que se refiere a restituciones, indemnizaciones, compensaciones u otras indemnizaciones.

**Artículo 5
Transferencias**

1.- Cada Parte Contratante, otorgará a los inversores de la otra Parte Contratante la libre transferencia hacia su territorio o a partir del mismo, de todos los pagos relativos a una inversión, y particularmente:

- a) las sumas destinadas a establecer, mantener o desarrollar una inversión;
- b) las sumas destinadas al pago de obligaciones contractuales, inclusive las sumas necesarias para el pago de préstamos, de todos los pagos referentes a licencias, franquicias, y otros derechos similares, así como las remuneraciones del personal de la misma nacionalidad del inversor que hayan sido contratados por él para prestar servicios en calidad de directores, administradores o técnicos en relación con la inversión.
- c) los ingresos producto de la inversión;
- d) del producto de la liquidación total o parcial de la inversión, inclusive la valorización o aumento del capital invertido; las indemnizaciones pagadas en virtud del artículo 4;
- e) las indemnizaciones pagadas en virtud del artículo 4;

2.- Las transferencias se efectuarán en una moneda libremente convertible a la tasa de cambio aplicable, en la fecha en que se efectúen, a las transacciones en efectivo en la moneda utilizada.

3.-Cada Parte Contratante expedirá las autorizaciones necesarias para asegurar que las trasferencias se efectúen sin retardo injustificado y sin otros cargos que no sean los impuestos y gastos usuales.

**Artículo 6
Subrogación**

1.- Si una de las Partes Contratantes o un organismo público de dicha Parte paga indemnizaciones a sus propios inversores en virtud de una garantía contra riesgos no comerciales otorgadas a una inversión, la otra Parte Contratante reconocerá que los derechos y acciones de los inversores quedarán transferidos a la Parte

Contratante o al organismo público de que se trate, sin perjuicio del derecho de subrogación reconocido por la legislación comercial en el caso de seguros contra riesgos comerciales.

2.- En lo que se refiere a los derechos transferidos, la otra Parte Contratante, puede hacer valer frente al asegurador subrogado en los derechos de los inversores indemnizados, las obligaciones que correspondan legal o contractualmente a estos últimos.

**Artículo 7
Reglas Aplicables**

Cuando una materia relativa a las inversiones, está regida a la vez por el presente Acuerdo y por la legislación nacional de una de las Partes Contratantes, o por convenios internacionales vigentes o que sean celebrados por las Partes en el futuro, los Inversores de la otra Parte Contratante podrán prevalecer de las disposiciones que les sean más favorables.

**Artículo 8
Acuerdos Específicos**

1.- Las inversiones que hayan sido objeto de un acuerdo específico en lo que se refiere a su trato entre una de las Partes Contratantes y un inversor de la otra Parte Contratante se regirán tanto por las disposiciones del presente Acuerdo como por las del acuerdo específico.

2.- Cada una de las Partes Contratantes asegurará en todo momento el respeto de las obligaciones referente al trato de las inversiones que haya asumido frente a inversores de la otra Parte Contratante.

**Artículo 9
Arreglo de Controversias Relativas a Inversiones**

1.-Cualquier controversia entre un inversor y la otra Parte Contratante que se refiera a la aplicación del presente Acuerdo, será objeto de una notificación escrita, acompañada de un memorándum suficientemente detallado de la Parte del inversor.

En la medida de lo posible, las Partes intentarán resolver la controversia amigablemente mediante la negociación, pudiendo recurrir a la experticia de un tercero, mediante la conciliación.

2.- A falta de arreglo amigable dentro de los seis meses contados a partir de la fecha de la notificación, la controversia se someterá, a opción del Inversor, bien sea a la jurisdicción competente del Estado en el cual se ha efectuado la inversión o bien al arbitraje internacional. Una vez ejercida de esta opción, será definitiva.

A este fin, cada una de las Partes Contratantes otorga su consentimiento irrevocable por adelantado para que cualquier sea sometida a este arbitraje.

3.- En caso de recurso al arbitraje internacional, la controversia se someterá al Centro Internacional para la Solución de Diferencias Relativas a Inversiones (C.I.A.D.I.), creado por la "Convención para el Arreglo de Diferencias Relativas a Inversiones entre Estados y Nacionales de otros Estados", abierta a la firma en Washington, el 18 de Marzo de 1965.

En caso de que el recurso a C.I.A.D.I. resulte imposible, el inversor podrá someter la controversia a un tribunal de arbitraje ad hoc establecido conforme a las reglas de arbitraje de la Comisión Internacional de las Naciones Unidas para el Derecho Mercantil Internacional. (C.N.U.D.M.I.).

4.- Ninguna de las Partes Contratantes que sea parte en una controversia formulará como objeción, en ningún estado ni del procedimiento de arbitraje ni de la ejecución de una sentencia arbitral, el hecho de que el inversor que sea la parte contraria en la controversia, haya recibido una indemnización que cubra todas sus pérdidas o parte de ellas, en virtud de una póliza de seguro o de la garantía prevista en el artículo 6 del presente Acuerdo.

5.- El tribunal arbitral decidirá sobre la base del derecho interno de la Parte Contratante, parte en el litigio y en cuyo territorio se encuentre la inversión, inclusive las reglas relativas a conflictos de leyes, de las disposiciones del presente Acuerdo, de los términos de cualquier acuerdo específico existente respecto del trato de la inversión, así como de los principios de derecho internacional.

6.- La sentencia arbitral determinará únicamente acerca de si la Parte Contratante de que se trate ha incumplido una obligación derivada del presente Acuerdo y, si se ha producido un daño al inversor fijará el monto de la indemnización que dicha Parte Contratante deberá pagar al inversor.

7.- Las sentencias arbitrales serán definitivas y obligatorias para las partes en la controversia. Cada Parte Contratante se obliga a ejecutar las sentencias de conformidad con su legislación nacional.

Artículo 10

Controversias sobre la Interpretación o la Aplicación entre las Partes Contratantes

1.- Cualquier controversia entre las Partes Contratantes relativa a la interpretación o a la aplicación del presente Acuerdo se arreglará en la medida de lo posible por la vía diplomática.

2.- A falta de arreglo por vía diplomática, la controversia se someterá a una comisión mixta, integrada por representante de ambas Partes, que se reunirá, sin retraso injustificado a solicitud de cualquiera de ellas.

3.- Si la comisión mixta no puede arreglar la controversia dentro de un plazo de seis meses, ésta se someterá, a solicitud de cualquiera de las Partes Contratantes, a un procedimiento de arbitraje establecido para cada caso en particular, de la siguiente manera:

Cada Parte contratante designará un árbitro dentro de un plazo de dos meses contado a partir de la fecha en la cual una de las Partes Contratantes haya notificado a la otra su Intención de someter la controversia a arbitraje. Dentro de los dos meses que siguen a su designación, los dos árbitros designarán de común acuerdo a un nacional de un tercer Estado que presidirá el tribunal arbitral.

Si no se han observado estos plazos, cualquiera de las Partes Contratantes podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia a proceder a la designación de los árbitros que no hayan sido designados.

Si el Presidente de la Corte Internacional de Justicia fuere nacional de alguna de las Partes Contratantes o de un Estado con el cual la otra Parte Contratante no mantenga relaciones diplomáticas, o si por cualquier otra razón, está impedido de ejercer esta función, se invitará al Vice-Presidente de la Corte Internacional de Justicia a proceder a esta designación. Si el Vice-Presidente de la Corte Internacional de cualquiera de las Partes Contratantes o si por cualquier otra razón está impedido de ejercer esta función se invitará al miembro más antiguo de la Corte que no sea nacional de ninguna de las Partes Contratantes a proceder a esta designación.

4.-El tribunal constituido de esta manera adoptará sus propias reglas de procedimiento. Sus decisiones se adoptarán por mayoría de votos y serán definitivas y obligatorias para las Partes Contratantes.

5.- Cada Parte contratante sufragará los costos relacionados con la designación de su propio árbitro. Los gastos inherentes a la designación del tercer árbitro y los gastos de funcionamiento del tribunal serán sufragados en partes iguales por las Partes Contratantes.

**Artículo 11
Inversiones Anteriores**

Este acuerdo se aplicará igualmente a las inversiones efectuadas, antes de su entrada en vigor, por los inversores de una de las Partes Contratantes en el territorio de la otra Parte Contratante de conformidad con sus leyes y reglamentos. No se aplicará a las reclamaciones o controversias por causas anteriores a su entrada en vigor.

**Artículo 12
Entrada en Vigor y Duración**

1.- El presente Acuerdo entrará en vigor un mes después de la fecha en la cual las Partes Contratantes intercambien sus instrumentos de ratificación.
Permanecerá en vigor por un periodo de diez años.

A menos que una de las Partes Contratantes lo denuncie no menos de seis meses antes de la expiración de su periodo de vigencia, se re conducirá tácitamente por nuevos periodos sucesivos de diez años. Cada Parte Contratante se reserva el derecho de denunciarlo mediante una notificación formulada no menos de seis meses antes de la fecha de expiración del periodo de vigencia que esté en curso.

2.- Las inversiones efectuadas con anterioridad a la fecha de expiración del presente Acuerdo permanecerán sujetas a sus disposiciones por un periodo de diez años contados a partir de dicha fecha.

EN FE DE LO CUAL, los representantes que suscriben, debidamente autorizados por sus respectivos Gobiernos, firman el presente Acuerdo.

Hecho en Bruselas, el 17 de mayo de 1998 en dos originales, cada uno en idioma español, francés, y neerlandés, siendo todos los textos igualmente auténticos. En caso de divergencia se tendrá en cuenta el hecho de que las negociaciones se efectuaron en idioma francés.

POR
LA REPUBLICA
DE VENEZUELA:

POR
LA UNION ECONOMICA
BELGO-LUXEMBURGUESA:

POR
EL GOBIERNO DEL
REINO DE BELGICA:

POR
EL GOBIERNO DEL
GRAN DUCADO DE
LUXEMBURGO:

POR
LA REGION VALONA:

POR
LA REGION FLAMENCA:

POR
LA REGION BRUSELAS-CAPITAL:

[TRANSLATION -- TRADUCTION]

AGREEMENT BETWEEN THE BELGO-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF VENEZUELA ON THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

The Government of the Kingdom of Belgium,
acting both on its own behalf and on behalf of
The Government of the Grand Duchy of Luxembourg under existing agreements,
The Government of the Region of Wallonia,
The Government of the Region of Flanders and
The Government of the Region of Brussels-Capital, on the one hand,
and
The Government of the Republic of Venezuela, on the other hand
(hereinafter referred to as the "Contracting Parties"),
Desiring to strengthen their economic cooperation by creating favourable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,
Considering the potential benefit of such an agreement in improving business contacts and strengthening confidence in the area of investments,

Have Agreed as Follows:

Article I. Definitions

1. The term "investors" shall mean:
 - (a) "Nationals", i.e. any natural person who, under the legislation of the Kingdom of Belgium, the Grand Duchy of Luxembourg or the Republic of Venezuela, is deemed a citizen of the Kingdom of Belgium, the Grand Duchy of Luxembourg or the Republic of Venezuela respectively;
 - (b) "Companies", i.e. any legal person constituted in accordance with the legislation of the Kingdom of Belgium, the Grand Duchy of Luxembourg or the Republic of Venezuela and having its head office in the territory of the Kingdom of Belgium, the Grand Duchy of Luxembourg or the Republic of Venezuela respectively, and any legal person effectively controlled by an investor covered by paragraphs 1 (a) and 1 (b);

that have invested in the territory of the other Contracting Party.

2. The term "investments" shall mean any kind of asset whatever or any direct or indirect input in cash, in kind or in services, invested or reinvested by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in any sector of economic activity whatever.

The following shall more particularly, although not exclusively, be considered investments for the purposes of this Agreement:

- (a) Moveable and immovable property, as well as any other rights in rem, such as mortgages, liens, securities, usufructs and similar rights;
- (b) Shares, company shares and any other form of participation, including minority or indirect participation, in companies constituted in the territory of either Contracting Party;
- (c) Bonds, claims and rights to any benefit having economic value and linked to an investment;
- (d) Copyrights, industrial property rights, technical processes, registered trade names, and goodwill;
- (e) Business concessions granted under public law or by contract, including concessions for prospecting for, cultivating, mining or developing natural resources.

Any change in the legal form in which assets and capital have been invested or reinvested shall not affect their status as investments for the purposes of this Agreement.

3. The term "income" shall mean the amounts yielded by an investment including, although not exclusively, profits, interest, capital gains, dividends, royalties and compensation.

4. The term "territory" shall apply to the territory of the Kingdom of Belgium, the territory of the Grand Duchy of Luxembourg and the territory of the Republic of Venezuela, as well as the maritime areas, i.e. the marine and submarine areas which extend beyond the territorial waters of the States in question and over which the latter exercise, in accordance with international law, their sovereign rights and their jurisdiction for the purpose of exploring, exploiting and preserving natural resources.

Article 2. Promotion of investments

1. Each Contracting Party shall encourage investments in its territory by investors of the other Contracting Party and shall accept such investments in accordance with its legislation.

2. In particular, each Contracting Party shall facilitate the conclusion and execution of licensing contracts and commercial, administrative or technical assistance agreements, insofar as such activities are related to investments.

Article 3. Protection of investments

1. All direct or indirect investments made by investors of one Contracting Party shall be accorded fair and equitable treatment in the territory of the other Contracting Party, in accordance with international law.

2. Without prejudice to any measures necessary to maintain public order, such investments shall be protected at all times and shall not be subjected to any arbitrary or dis-

criminatorily measure that might, de jure or de facto, impede their management, maintenance, use, enjoyment or liquidation.

3. In respect of all matters governed by this Agreement, the investors of each Contracting Party shall be accorded, in the territory of the other Contracting Party, treatment no less favourable than that the latter Party accords to its own investors or to investors of the most favoured nation.

4. Nevertheless, such treatment and protection shall not include privileges which may be extended by either Contracting Party to investors of a third State in connection with its participation in or its association with a free trade area, a customs union, a common market or any other form of regional economic organization of a similar nature.

Article 4. Measures of expropriation or restriction in respect of property

1. Each Contracting Party undertakes to refrain from taking any measure of expropriation or nationalization or any measure which could cause investors of the other Contracting Party to be dispossessed, directly or indirectly, of the investments belonging to them in its territory, unless the following conditions are fulfilled:

- (a) The measures shall be taken for reasons of public or national interest;
- (b) The measures shall be taken in accordance with a legal procedure;
- (c) They shall be neither discriminatory nor contrary to a specific commitment concerning the treatment of an investment;
- (d) They shall be accompanied by provisions for the payment of adequate and effective compensation.

2. The amount of the compensation shall correspond to the value in real terms of the investments concerned on the day prior to the adoption or publication of the measures.

Compensation shall be paid in a convertible currency. It shall be paid without undue delay and be freely transferable. It shall earn interest at the normal commercial rate from the date of its determination until the date of its payment.

3. Investors of one Contracting Party whose investments have suffered losses as a result of war or other armed conflict, revolution, state of national emergency, or revolt occurring in the territory of the other Contracting Party shall be accorded by the latter Contracting Party treatment no less favourable than that accorded to its own investors or to investors of the most favoured nation in respect of restitution, indemnification, compensation or other settlement.

Article 5. Transfers

1. Each Contracting Party shall grant to investors of the other Contracting Party the free transfer, into or out of its territory, of all payments relating to an investment, including more particularly:

- (a) Amounts required for establishing, maintaining or expanding an investment;
- (b) Amounts required for payments under a contract, including amounts necessary for repayment of loans or payment of royalties and for other payments

resulting from licences, franchises, concessions and other similar rights, as well as salaries of personnel of the same nationality as the investor who have been engaged by the latter to provide services as directors, administrators or technicians in direct connection with an investment;

- (c) Income from investments;
- (d) Proceeds from the total or partial liquidation of investments, including capital gains or increases in the invested capital;
- (e) Compensation paid pursuant to article 4.

2. Transfers shall be effected in a freely convertible currency at the rate applicable on the date of transfer to cash transactions in the currency used.

3. Each Contracting Party shall issue the necessary authorizations to ensure that the transfers can be made without undue delay and free of charges other than the usual taxes and costs.

Article 6. Subrogation

1. If one Contracting Party or a public agency of that Party pays compensation to its own investors under an investment guarantee against non-commercial risks, the other Contracting Party shall recognize that the investors' rights and shares have been transferred to the Contracting Party or public agency concerned, without prejudice to the right of subrogation recognized by commercial legislation in the case of insurance against commercial risks.

2. As far as the transferred rights are concerned, the other Contracting Party may invoke against the insurer who is subrogated into the rights of the compensated investors the obligations legally or contractually incumbent on the latter.

Article 7. Applicable rules

When a matter relating to investments is governed both by this Agreement and by the national legislation of one of the Contracting Parties or by international conventions now existing or that may be entered into by the Parties in the future, the investors of the other Contracting Party may invoke the provisions which are most favourable to them.

Article 8. Special agreements

1. The treatment of investments made under a special agreement concluded between one Contracting Party and investors of the other Party shall be governed by the provisions of this Agreement and of that special agreement.

2. Each Contracting Party shall at all times ensure respect for the commitments regarding treatment of investments which it has made to investors of the other Contracting Party.

Article 9. Settlement of investment disputes

1. Any dispute between an investor of one of the Contracting Parties and the other Contracting Party which affects the application of this Agreement shall be the subject of a written notification, accompanied by a sufficiently detailed memorandum, from the investor.

As far as possible, the parties shall endeavour to settle the dispute amicably by negotiation, where necessary seeking expert advice from a third party, or by conciliation.

2. In the absence of an amicable settlement within six months from the date of notification of the dispute, the dispute shall be submitted, at the investor's option, either to the competent jurisdiction of the State in which the investment was made or to international arbitration. Once made, this choice shall be final.

To this end, each Contracting Party shall agree in advance and irrevocably to the submission of any dispute to such arbitration.

3. In the event of recourse to international arbitration, the dispute shall be submitted to the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID) established by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965.

Should recourse to ICSID prove impossible, the investor may submit the dispute to an ad hoc arbitral tribunal, set up in accordance with the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

4. Neither Contracting Party that is a party to a dispute may object, at any stage of the arbitration procedure or of the execution of an arbitral award, to the receipt by the investor who is the other party to the dispute of compensation covering all or part of his losses under an insurance policy or under the guarantee provided for in article 6 of this Agreement.

5. The arbitral tribunal shall base its decision on the national law of the Contracting Party which is a party to the dispute in whose territory the investment is located, including the rules relating to conflict of laws, on the provisions of this Agreement, on the terms of any special agreement dealing with treatment of the investment, and on the principles of international law.

6. The arbitral award shall determine only whether the Contracting Party in question has failed to fulfil an obligation under this Agreement, and whether the investor has suffered losses as a result, and shall set the amount of compensation which Contracting Party must pay to the investor.

7. Arbitral awards shall be final and binding on the parties to the dispute. Each Contracting Party shall undertake to execute such awards in accordance with its national legislation.

Article 10. Disputes between the Contracting Parties relating to interpretation or application

1. Any dispute relating to the interpretation or application of this Agreement shall be settled, if possible, through the diplomatic channel.
2. Failing settlement through the diplomatic channel, the dispute shall be submitted to a joint commission consisting of representatives of the two Parties; this commission shall meet without undue delay at the request of the initiating Party.
3. If the dispute cannot be settled by the joint commission within six months, it shall be submitted, at the request of either Contracting Party, to an arbitration procedure conducted, in each individual case, in the following manner:

Each Contracting Party shall appoint an arbitrator within two months from the date on which one Contracting Party notifies the other of its intention to submit the dispute to arbitration. Within two months from their appointment, the two arbitrators shall appoint by mutual agreement a national of a third State to serve as chairman of the board of arbitrators.

If these time limits are not met, either Contracting Party shall invite the President of the International Court of Justice to appoint the arbitrator or arbitrators not yet appointed.

If the President of the International Court of Justice is a national of either Contracting Party or of a State with which one of the Contracting Parties has no diplomatic relations, or if for any other reason he or she is prevented from performing this function, the Vice-President of the International Court of Justice shall be invited to make the appointment or appointments. If the Vice-President of the Court is a national of either Contracting Party, or if for any other reason he or she is prevented from performing this function, the most senior member of the Court who is not a national of either Contracting Party shall be invited to make the appointment or appointments.

4. The board thus constituted shall establish its own rules of procedure. Its decisions shall be taken by majority vote; they shall be final and binding on the Contracting Parties.
5. Each Contracting Party shall bear the cost of appointing its arbitrator. The cost of appointing the third arbitrator and the operating costs of the board shall be borne equally by the Contracting Parties.

Article 11. Previous investments

This Agreement shall also apply to investments made before its entry into force by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with its laws and regulations. It shall not apply to claims or controversies whose causes pre-date its entry into force.

Article 12. Entry into force and duration

1. This Agreement shall enter into force one month from the date on which the Contracting Parties exchange their instruments of ratification. It shall remain in force for a period of 10 years.

Unless one of the Contracting Parties denounces it at least six months before the expiry of its period of validity, it shall be tacitly extended each time for a further period of 10 years, each Contracting Party reserving the right to terminate it by giving written notice at least six months before the expiry of the current period of validity.

2. Investments made before the date of expiry of this Agreement shall remain governed by it for a period of 10 years from that date.

In Witness Whereof, the undersigned representatives, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done at Brussels on 17 March 1998 in duplicate in the French, Dutch and Spanish languages, all the texts being equally authentic. In the event of discrepancies, account shall be taken of the fact that negotiations were conducted in the French language.

For the Belgo-luxembourg Economic Union:

For the Government of the Kingdom of Belgium, acting both on its own behalf and on behalf of the Government of the Grand Duchy of Luxembourg:

E. DERYCKE

For the Government of the Region of Wallonia:

E. DERYCKE

For the Government of the Region of Flanders:

E. DERYCKE

For the Government of the Region of Brussels-Capital:

E. DERYCKE

For the Government of the Republic of Venezuela:

BURELLI